

Escapolir-se de l'escomesa

El desafecte entre Espanya i Catalunya és recíproc, ampli, profund i irreparable. Això incomoda i trasbalsa moltes persones que viuen harmònicament la doble vinculació, però la realitat és esquerpa. L'advertiment d'Espriu, "Fes que siguin segurs els ponts del diàleg", ha estat desoït. Les tensions i discrepàncies interpretatives que Horst Hina va estudiar a mitjans dels anys setanta i edità uns anys després (*Castilla y Cataluña en el debate cultural 1714-1939*) no són avui el record d'un problema superat sinó el rerefons secular d'un conflicte i uns desencontres que el passat recent ha exacerbat. Ara sabem que "l'orientació imperial de la concepció falangista d'Espanya" (H. Hina) no només va inspirar l'Estat de la dictadura sinó que ha infectat també el que es va desplegar amb la Transició i la Constitució. I és amb aquella concepció per bandera que el PP s'ha fet hegemònic i ha emprès la seva batalla contra el catalanisme.

Quan parlem del calendari de la convocatòria del referèndum, hem de tenir present que, en les actuals condicions, la capacitat catalana de prendre decisions en matèria econòmica i social és limitadíssima. La crisi i el patiment de tantes famílies no admeten més dilacions. Els arguments per guanyar el referèndum ja hi són, i no es necessiten anys per exposar-los. Els únics condicionants temporals, doncs, només poden venir imposats pel procediment de la convocatòria. Per l'exhauriment de les vies que busquin fer coincidir la legitimitat –que ja tenim– amb la legalitat –que ens negaran.

Hi ha també altres raons de pes per accelerar en comptes de frenar. La més decisiva, em sembla, és la capacitat de l'Estat d'empastifar les formes, de violentar i escarnir

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

la democràcia, d'extorquir i d'exercir l'abús de poder. Amb el seu comportament, l'Estat ens torna a incitar a la queixa reactiva i a condicionar les nostres respostes. La proliferació de pirotècnia verbal i la consigna irritada ens poden allunyar de l'esperit positiu, propositiu i fundacional de l'Onze de Setembre. No hauríem de deixar que el debat es degradés, i que l'insult o l'animadversió guanyessin presència en l'escenari del debat. Tenim urgència a convocar el referèndum perquè no hem de permetre que s'allargui el cicle d'agressions de la maquinària de l'Estat i el seu entorn institucional i propagandístic. El temps manicomial que protagonitzen el senyor Wert i les campanyes catalanofòbiques s'ha d'acabar. L'afartament i la indignació de la majoria de la població catalana vol acció ràpida. Aviat encetarem la legislatura de transició cap a la independència. Les coses ja són irreversibles en aquest eix; encara que el resultat no estigui garantit i que l'estat d'ànim conjuntural d'algun sector acusi convulsions

No ens hem d'allunyar de l'esperit positiu, propositiu i fundacional de l'Onze de Setembre. No hem de deixar que el debat es degradi

postelectorals. Quan la gent, sotmesa a grans pressions, diu que té pressa, és que cal anar de pressa. I si hi ha un argument superior que marqui una prioritat o un ritme diferent, ha de ser obertament exposat. Mentrestant, impedir el podrim de la situació i posar fi al protagonisme de les vísceres és una raó afegida per accelerar la presa de decisions.

Quan esgrimir un suposat origen català pot desacreditar una candidatura a les eleccions d'un col·legi professional de Madrid, i pot fer sentir en la candidatura l'obligació de desmentir-ho per no veure's perjudicada, és que la situació és molt greu. Haver de dissimular el propi origen o condició, o haver de justificar-lo o desmentir-lo, és sempre símptoma d'escassa qualitat democràtica i de restricció efectiva de drets i llibertats.

El debat sobre l'emancipació política de Catalunya no és estrictament entre identitats, ni entre bons i dolents. Tenim un punt fort: volem millorar les nostres llibertats sense restringir les dels altres. Però quant a mirada àmplia i respecte per la diversitat tenim camí per recórrer. Massa sovint encara confonem l'actitud d'un Estat que delata la seva filiació franquista, amb la disposició de la ciutadania espanyola, on hi ha de tot, com a tot arreu, malgrat el pes dels tòpics i la intoxicació cavernària. El problema no és la gent que se sent i és espanyola, a Espanya o a Catalunya. Amb ells compartirem els beneficis del triomf de la democràcia. El problema és que l'Estat, mentre ens saqueja el vestidor, interpreta el reglament, arbitra el partit, ens agredeix en cada jugada i ens treu targeta per protestar. Per "escapolir-se de l'escomesa" (J.M. Puyal) i evitar lesions va bé prendre la iniciativa, obrir el camp i jugar amb velocitat. El 2014 el partit ja s'ha d'haver guanyat.